MEI 2021

2020

Jaarverslag

Commissie Cultureel Erfgoed

Auteur: Ingrid Oonk en Simone Lammers

Gemeente Aalten

Voorwoord

Ondanks de “ handicap” door Covid zijn er een hoop zaken voor elkaar gekomen ! Zijn het jaar gestart met een zeer succesvolle Erfgoeddag in het klooster te Lievelde. Prachtig dat er zo veel interesse in ons culturele erfgoed is. 1945-2020, 75 jaar vrede ! Samen Vrijheid Vieren is de titel van allerhande activiteiten die hier voor klaar liggen...echter deze moeten naar een later tijdstip verzet worden...iets om naar uit te kijken ! Op initiatief van het onderduikmuseum kon er wel een nazaat van de Anne Frank kastanje worden gepoot in Aalten, opdat wij nooit vergeten.. De Kerkenvisie en het Kerkenpaspoort zijn al in een ver gevorderd stadium en zullen in de toekomst een goede ondersteuning voor ons religieus erfgoed bieden. Deels geschreven in onze streektaal, het Achterhoeks is de Arfgoodnota tot stand gekomen. Dit was een enorme klus. De jaarlijkse Erfgoedprijs ging naar St.Bernardus te Bredevoort, daarin bevindt zich nu een prachtig boutiquehotel en een brasserie genaamd : De Heerlijckheid. Het is een parel voor onze gemeente!
Het project Historische Interieurs leverde behalve een goede inventarisatie van historische interieurs ook nog een prachtig boek op ! En zo kan ik nog vele zaken aantippen...lees dit met zorg door Ingrid en Simone samengestelde jaarverslag eens aandachtig door. Zo krijgt u een goed beeld van onze commissie en ziet hoe belangrijk cultureel erfgoed voor onze samenleving is. Het versterkt en onderstreept onze identiteit !

Willem Doodeheefver
Voorzitter van de Commissie Cultureel Erfgoed
van de gemeente Aalten

Inhoud

01. **Taken en invulling Commissie Cultureel Erfgoed** 4

02. **Lokale en Oost Achterhoekse activiteiten, projecten en ontwikkelingen** 6

03. **Regionale provinciale en landelijke ontwikkelingen** 18

04. **Terugblik op 2020** 22

05. **Subsidies voor gemeentelijke monumenten** 29

06. **Omgevingsvergunningen voor monumenten** 30

07. **Monumentenlijst Gemeente Aalten per 31 december 2020** 32

Taken en invulling Commissie Cultureel Erfgoed

De Commissie Cultureel Erfgoed adviseert het college van B & W gevraagd en ongevraagd over het cultureel erfgoed in de gemeente Aalten. De taken van de commissie bestaan onder andere uit advisering over aanwijzing, herbestemming, sloop en het afvoeren van panden van de gemeentelijke monumentenlijst. Ook adviseert zij over ingrijpende wijzigingen bij Rijksmonumenten, over de beschermde stads- en dorpsgezichten en over karakteristieke panden.

Zij brengt advies uit over beleidsnota's op het gebied van het cultureel erfgoed, bestemmingsplannen en denkt mee over cultuurhistorische projecten. Ook op het gebied van het archeologiebeleid en de straatnaamgeving heeft zij een adviserende rol. De Commissie Cultureel Erfgoed zet zich op deze wijze in voor het versterken van de cultuurhistorische kwaliteiten in de gemeente Aalten in een zo breed mogelijke zin.

TAKEN EN INVULLING COMMISSIE CULTUREEL ERFGOED

Samenstelling Commissie Cultureel Erfgoed 2020
De Commissie Cultureel Erfgoed bestond in het jaar 2020 uit de volgende personen:

Dhr. W. Doodeheefver
Voorzitter

Dhr. R. Vrieselaar
De Oudheidkundige Werkgemeenschap Aalten Dinxperlo Wisch

Mw. J.J.M. Erinkveld-Ras
Bewaar 't Olde

Dhr. H. de Graaf
Bredevoorts Belang

Dhr. J. van Duren
De Bond Heemschut

Dhr. R. Crols
Het Gelders Genootschap

Mw. G. Brethouwer
Burgerlid

Ambtelijke ondersteuning van de commissie werd verzorgd door:

Mw I. Oonk
beleidsadviseur cultureel erfgoed gemeente Aalten

Mw. S. Lammers
ambtelijke secretaris Commissie Cultureel Erfgoed gemeente Aalten

De Commissie Cultureel Erfgoed heeft in 2020 4 keer vergaderd.
Deze vergaderingen zijn openbaar.

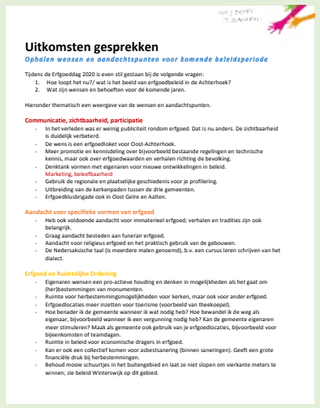
Lokale en Oost Achterhoekse activiteiten, projecten en ontwikkelingen

Wat hebben we gedaan in 2020?

- Erfgoeddag 3 februari 2020.
- Samen Vrijheid Vieren.
- Plaatsing Erfgoedpaneel De Klumpener in Dinxperlo.
- Verbeelding geschiedenis Dutch Button Works, Misterstraat 39 Bredevoort.
- Verkiezing Ruwe Diamant uit de Wederopbouw.
- September: De maand van het Monument.
- Erfgoedprijs 2020.
- Kerkenvisie Oost Achterhoek.
- Vaststelling Arfgoodnota 2021-2024.
- Historische Interieurs Oost Achterhoek.
- Straatnaamgeving.

Uitkomsten gesprekken

Ophalen wensen en aandachtspunten voor komende beleidsperiode

Tijdens de Erfgoeddag 2020 is even stil gestaan bij de volgende vragen:
1. Hoe staat het nu? wat is het beeld van erfgoedbeleid in de Achterhoek?
2. Wat zijn wensen en behoeften voor de komende jaren.

Hieronder thematisch een weergave van de wensen en aandachtspunten.

Communicatie, zichtbaarheid, participatie
- In het verleden was er weinig publiciteit rondom erfgoed. Dat is nu anders. De zichtbaarheid is duidelijk verbeterd.
- De wens is een erfgoedloket voor Oost-Achterhoek.
- Meer promotie en kennisdeling over bijvoorbeeld bestaande regelingen en technische kennis, maar ook over erfgoedwaarden en verhalen richting de bevolking.
- Denktank vormen met eigenaren voor nieuwe ontwikkelingen in beleid.

Marketing, beleefbaarheid
- Gebruik de regionale en plaatselijke geschiedenis voor je profilering.
- Uitbreiding van de kerkenpaden tussen de drie gemeenten.
- Erfgoedklusbrigade ook in Oost Geire en Aalten.

Aandacht voor specifieke vormen van erfgoed
- Heb ook voldoende aandacht voor immaterieel erfgoed; verhalen en tradities zijn ook belangrijk.
- Graag aandacht besteden aan funerair erfgoed.
- Aandacht voor religieus erfgoed en het praktisch gebruik van de gebouwen.
- De Nedersaksische taal (is meerdere malen genoemd), b.v. een cursus leren schrijven van het dialect.

Erfgoed en Ruimtelijke Ordening
- Eigenaren wensen een pro-actieve houding en denken in mogelijkheden als het gaat om (herbestemmingen van monumenten.
- Ruimte voor herbestemmingsmogelijkheden voor kerken, maar ook voor ander erfgoed.
- Erfgoedlocaties meer inzetten voor toerisme (voorbeeld van theakoepel).
- Hoe benader ik de gemeente wanneer ik wat nodig heb? Hoe bewandel ik de weg als eigenaar, bijvoorbeeld wanneer ik een vergunning nodig heb? Kan de gemeente eigenaren meer stimuleren? Maak als gemeente ook gebruik van je erfgoedlocaties, bijvoorbeeld voor bijeenkomsten of teamdagen.
- Ruimte in beleid voor economische dragers in erfgoed.
- Kan er ook een collectief komen voor asbestsanering (binnen saneringen). Geeft een grote financiële druk bij herbestemmingen.
- Behoud mooie schuurtjes in het buitengebied en laat ze niet slopen om vierkante meters te winnen; zie beleid Winterwijk op dit gebied.

Bovenstaande foto's zijn van de Erfgoeddag 3 februari 2020

Erfgoeddag
3 februari 2020

Onder leiding van dagvoorzitter Max Daniel maakten op 3 februari 2020 ongeveer 150 bezoekers kennis met het Koptisch Orthodox Klooster in Lievelde. Er waren deelsessies over onder meer de Kerkenvisie Oost Achterhoek, Duurzaamheid, Wederopbouw, Educatie, Historische interieurs en boerderijen.

In gesprekken met de wethouders en burgemeester Stapelkamp, gaven de aanwezigen input voor de komende beleidsperiode. Tijdens de heerlijke maaltijd werden nieuwe contacten gelegd of reeds bestaande banden weer aangehaald. We kijken samen terug op een mooie en inspirerende Erfgoeddag!

Samen Vrijheid Vieren
75 jaar bevrijding

In 2020 was het 75 jaar geleden dat de gemeente Aalten bevrijd werd. Deze vrijheid wilden wij graag samen en met elkaar vieren met activiteiten rond het thema bevrijding. 75 jaar bevrijding had hierbij betrekking op samen feest vieren, bezinnen, vrijheid en vrede vieren, maar ook op ontmoeten over de grens.

Er was een uitgebreid programma in voorbereiding, met een speciale website om de activiteiten onder de aandacht te brengen: samenvrijheidvieren.nl

Jong en oud samen op stap

Helaas konden door de coronamaatregelen de meeste activiteiten geen doorgang vinden in 2020. Een deel van de activiteiten is uitgesteld tot nader orde.
Een paar activiteiten zijn wel uitgevoerd in 2020.
Een aantal hiervan lichten we hieronder toe.

// **Levenslicht**
Elk jaar wordt rond 27 januari stilgestaan bij de slachtoffers van de Holocaust. Op 27 januari 2020 was het 75 jaar geleden dat concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz, hét internationale symbool van de Holocaust, werd bevrijd. Om mensen in hun eigen gemeente te betrekken bij dit oorlogsverleden, is op verzoek van het Nationaal Comité 4 en 5 mei een tijdelijk lichtmonument ontworpen door kunstenaar en innovator Daan Roosegaarde: Levenslicht.

Op zondagavond 26 januari 2020 werd in Aalten een van de landelijke Lichtmonumenten onthuld voor de ingang van het Nationaal Onderduikmuseum. Hierbij waren inhoudelijke bijdragen van Burgemeester Stapelkamp, Iris Jansen, Wim Mak en Hans de Graaf.

// **Anne Frank Vrijheidsboom**
De stenen van het lichtmonument hebben later een permanente plek gekregen rond de Anne Frank Vrijheidsboom. Deze bijzondere boom is één van de nazaten van de kastanjeboom die in de tuin van het Achterhuis aan de Prinsengracht in Amsterdam stond. Samen met haar vader, moeder en oudere zus Margot zat het 13-jarige Joodse meisje Anne Frank daar van juli 1942 tot augustus 1944 ondergedoken.
In augustus 2010 werd de kastanjeboom waar Anne Frank over schreef, geveld door een storm. Vrijwilligers verzamelden de kastanjes die inmiddels zijn uitgegroeid tot flinke bomen, variërend in lengte van een tot vijf meter hoog. Eén van deze nazaten is nu in het parkje bij het station van Aalten geplant.

De witte kastanje was voor Anne Frank een symbool van hoop. In Aalten is de boom geplant als symbool voor ontmoeting en samenleven ongeacht ras, geaardheid of geloof en geeft aanleiding tot reflectie op vrede en vrijheid, toen en nu. De Anne Frank Vrijheidsboom is een initiatief van het Nationaal Onderduikmuseum in het kader van Gelderland Herdenkt – 2020 Samen Vrijheid vieren.

// **Herdenking oorlogsslachtoffers op de begraafplaatsen**
Op verschillende begraafplaatsen in Aalten en Bredevoort zijn de graven van slachtoffers tijdens WO II gemarkeerd. Via een route kon langs de graven worden gewandeld. Cliënten van Estinea hadden voor kleurrijke keramieke bloemen op de graven gezorgd. Via informatiepanelen werd een toelichting gegeven op het project.

// **Online herdenking oorlogsslachtoffers Dinxperlo e.o.**
Op 28 maart 2020 zouden de oorlogsslachtoffers uit Dinxperlo e.o. herdacht worden op de Oude Begraafplaats in Dinxperlo. Er was veel werk verzet om alles op de begraafplaats in orde te brengen en er zouden veel mensen bij de herdenking betrokken zijn. Toen bleek dat de herdenking vanwege de coronamaatregelen niet door kon gaan heeft de Stichting Stolpersteine Dinxperlo besloten om samen met Melanie Steffens een online herdenking te maken.

> De online herdenking is terug te kijken via de website stolpersteinedinxperlo.nl

// **Stolpersteine Dinxperlo**
Op 11 november 2020 zijn in Dinxperlo de eerste 17 Stolpersteine gelegd voor de families:
- Voorzanger Isaac Menist en zijn vrouw Carolina Schweiger
- Gezin Leopold Menist
- Familie Maurits Philip Prins (‘Lange Mau’)
- Familie Maurits B. Prins (‘Kleine Mau’)
- Bella Prins-Schwab
- Regina Schwab-Goldberger

Stolpersteine zijn herdenkingssteentjes van 10 x 10 centimeter en zijn voorzien van een messing plaatje waarin de naam, geboortedatum, plaats en datum van overlijden gegraveerd staan van Joodse slachtoffers van het nationaalsocialisme. Ze zijn in heel Europa te vinden en een initiatief van de kunstenaar Gunter Demnig.

> De herinneringsfilm over de genoemde families kunt u vinden op www.stolpersteinedinxperlo.nl

// **Tot vrijheid geroepen**
Op de bijeenkomst voor betrokken organisaties, die door de gemeente Aalten werd georganiseerd in het kader van 75 jaar vrijheid, waren ook vertegenwoordigers van verschillende geloofsgemeenschappen aanwezig. Zij hebben elkaar gevonden en samen een grensoverschrijdend project uitgewerkt, met als motto ‘Tot vrijheid geroepen’.

De opzet is die van een soort estafette, die van start ging op 12 januari 2020 in de Aaltense Synagoge. Daar zijn thorarollen aanwezig, die tijdens de oorlog verstopt zijn geweest onder de vloer van een woning en zo behouden zijn gebleven. Deze rollen zijn gekozen als symbool voor de verbondenheid als gelovigen uit verschillende geloofsgemeenschappen en als kern van het geloof. De Joodse Thora, die ook deel uitmaakt van de Christelijke geloofstraditie, roept mensen op om in vrijheid te leven.

Helaas moest de estafette langs de verschillende geloofsgemeenschappen worden onderbroken vanwege de coronamaatregelen. We hopen dat de resterende locaties na de pandemie aan bod zullen komen.

> Meer info op: geroepentotvrijheid.nl

// **Fietsroutes langs bijzondere locaties uit de Tweede Wereldoorlog**
In het kader van samen Vrijheid Vieren is een uitgebreid fietsrouteboekje verschenen, waarmee mensen op individuele basis langs bijzondere plekken uit de Tweede Wereldoorlog konden fietsen. Mede dankzij het plaatjesverzamelboek van een lokale supermarkt was er veel belangstelling voor het routeboekje, waardoor een herdruk nodig was.

Voor de komende periode is een wat compactere versie van de fietsroutes in voorbereiding, met daarin aandacht voor onder meer de foto expositie van veteranen uit de gemeente Aalten.

Erfgoedpaneel Schuilkelder De Klumpener in Dinxperlo

De gemeente Aalten heeft in het kader van de cultuurhistorische erfgoedroutes Aalten-Bredevoort en Dinxperlo-Aalten op belangrijke locaties langs die routes erfgoedpanelen geplaatst. Op verzoek van inwoners worden sindsdien op geselecteerde plekken elders in de gemeente, nog aanvullende panelen geplaatst. Hiermee bereikt de gemeente dat deze vorm van informatievoorziening op uniforme wijze wordt vorm gegeven.

Zo werd in 2020 door gemeente Aalten aan de Rietstapperweg in Dinxperlo een informatiepaneel geplaatst nabij de locatie van de voormalige boerderij ‘De Klumpener’. Bij deze boerderij, die plaats heeft gemaakt voor uitbreiding van het bedrijventerrein, stond een kippenschuur, met ondergrondse opslag. Deze ondergrondse bunker deed in de oorlogsjaren dienst als schuilplaats voor bewoners en omwonenden.

De onthulling werd bijgewoond door Riek Neevel, dochter van de bewoner die de kelder bouwde en de vijf kinderen van haar broer en diens vrouw, die de boerderij tot 2018 nog bewoonde. Met de sloop van de boerderij werd ook de schuilkelder afgebroken. Het ‘erfgoedpaneel’ herinnert aan deze locatie.

“Langs de erfgoedroutes Aalten-Bredevoort en Dinxperlo-Aalten zijn erfgoedpanelen geplaatst”

Dutch Button Works verbeelding geschiedenis in Bredevoort

In 2020 is het pand aan de Misterstraat 39 in Bredevoort gerestaureerd en herbestemd. De voormalige knopenfabriek Dutch Button Works heeft een nieuwe functie gekregen als supermarkt en patiowoningen.

In de westelijke zijgevel van het pand is de geschiedenis van de fabriek verbeeld. In de ramen zijn historische foto’s en informatie aangebracht. Het ‘bazenhok’ is ingericht als een minimuseum over de knopen die in de fabriek werden geproduceerd.

Met dank aan de werkgroep, bestaande uit een vertegenwoordiging van Bredevoorts Belang en andere geïnteresseerden in de geschiedenis van Bredevoort, alsmede de ontwikkelaar bouwbedrijf Heijnen en de nieuwe eigenaar van het pand, Spar Wubbels, heeft de gemeente Aalten opdracht kunnen geven om de informatievoorziening te kunnen realiseren.

Verkiezing **Ruwe Diamant** uit de Wederopbouwperiode

De Achterhoek staat in 2019 en 2020 in het teken van de Wederopbouw. De wederopbouwperiode van Nederland (1940-1965) was van grote invloed op onze omgeving zoals we die nu kennen. Het was een tijd van schaarste, maar ook een tijd van economische groei, welvaart, optimisme en vernieuwing. Op grote schaal werden nieuwe wijken, kerken, wijkcentra en scholen gebouwd.

Elf gemeenten in de Achterhoek hebben de handen in één geslagen om samen het erfgoed van de wederopbouw in deze regio onder de aandacht te brengen. Een nieuwe tijd! Wederopbouw in de Achterhoek is een project waarin de verhalen en de bijzondere tijdsgeest van deze periode centraal staan, maar waar ook een brug wordt geslagen naar de opgaven van nu.

Een van de activiteiten in 2020 was de verkiezing van de Ruwe Diamant uit de Wederopbouwperiode. Per Achterhoekse gemeente mochten vijf panden worden voorgedragen. Door middel van publieksstemmen werd per gemeente een winnaar bepaald. In de gemeente Aalten werd de prijs gewonnen door de voormalige Coop. Middenstandsspaarbank aan de Landstraat 30 in Aalten.

September: De maand van het **Monument**

In het tweede weekend van september vindt jaarlijks de Open Monumentendag plaats. Normaliter openen monumentale panden hun deuren. Dit jaar was het anders. In plaats van een bezoek aan een monument, kwam het monument dit jaar naar de mensen toe. Het landelijke thema in 2020 was 'Leermonument'.

Het thema vertelt over hoe de mensen kunnen leren van de monumenten. In verband met het Corona virus is besloten de monumenten niet open te stellen voor het publiek. Hierdoor konden er geen leermomenten bij of in de monumenten georganiseerd worden. Om toch te leren, iets nieuws te weten te komen, is een deel van de monumenten gepresenteerd in de krant. Vanaf 8 september tot en met 29 september kwam er wekelijks een ander thema aan bod.

Hiervoor kwamen bewoners en eigenaren aan het woord. Historisch onderwijs gaat over de oude scholen, hoe vroeger het onderwijs er aan toe ging. De Wederopbouwperiode (1940-1965) laat ongekende interessante monumenten zien. Diverse monumenten zijn herbestemd door middel van vakmanschap en met duurzame methoden. En tenslotte was er een kijkje in bijzondere historische interieurs.

Erfgoedprijs 2020 gemeente Aalten

Elk jaar reikt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten de Erfgoedprijs uit. Met het toekennen van de prijs wil het college haar waardering uitspreken voor het behoud en de wijze van herstel van waardevolle oude panden of objecten in onze gemeente. Ook personen of organisaties, die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het erfgoed in brede zin in de gemeente Aalten, kunnen worden voordragen voor de prijs. De Erfgoedprijs bestaat uit een geldbedrag van € 250,--. Daarnaast ontvangt de winnaar een kunstwerk t.w.v. € 350,-- of een andere passende prijs.

Winnaars erfgoedprijs 2020

// Zes kandidaten in het zonnetje
Uit de kandidaten, die zijn voorgedragen voor de Erfgoedprijs 2020, heeft de Commissie Cultureel Erfgoed zes personen/organisaties geselecteerd, wiens initiatief zo bijzonder is, dat het speciale aandacht verdient. Over deze zes kandidaten heeft de gemeente Aalten een uitgebreide motivatie ontvangen, waarin hun inzet en de meerwaarde van hun initiatief is beschreven.

// Collegebesluit
Het college van B & W heeft besloten om de volgende zes kandidaten in het zonnetje te zetten:
- Bouwbedrijf Heijnen – Restauratie en herbestemming voormalige Knopenfabriek, Misterstraat 39 Bredevoort. Het pand is gebouwd als stoomweverij, heeft jarenlang dienst gedaan als Dutch Button Works en is nu getransformeerd van garage naar supermarkt met patiowoningen.
- Stichting Bewaar 't Olde – Terugbrengen historische klok uit 1859 naar Dinxperlo en realisatie houten klokkenstoel, waarin de klok een passende nieuwe plek heeft gekregen.
- Fam. Klijnsma – Restauratie Boerderij Bullens, Bullenssteeg 8 in Barlo. Het resultaat is een 'moderne' comfortabele boerderij, met behoud van het oude karakter, die geheel zelfvoorzienend is voor wat betreft de energievoorziening.
- Fam. Langwerden – Boerderij "Jannes Kemink", Kemperjanshuisweg 3 De Heurne. Erfinrichting met bijbehorende kleinschalige agrarische en landschapselementen als hooiberg, kippenhok, schoppe, geveltekens, bakhuisje, houtwallen, aangevulde boomgaard en poel.
- Oldtimer Brommerclub 'De Nozems en de Nonnen' – Instandhouding mobiel erfgoed, oldtimer bromfietsen in Aalten en omgeving uit tweede helft jaren ´60 tot begin jaren ´80.
- Jos Betting en Nicole Prinsen - Restauratie en herbestemming St. Bernardus in Bredevoort. Transformatie van een monumentaal verzorgingshuis tot een boutiquehotel en Brasserie de Heerlyckheid.

// Prijsuitreiking
De prijsuitreiking vond plaats op zaterdag 12 september 2020. De prijs werd uitgereikt door burgemeester Stapelkamp aan Jos Betting en Nicole Prinsen, voor de restauratie en herbestemming St. Bernardus in Bredevoort.

// Brommers Kieken
Dankzij de Nozems en de Nonnen konden de genodigden voor de prijsuitreiking hun hart ophalen aan de oldtimer bromfietsen uit Aalten en omgeving, uit tweede helft jaren ´60 tot begin jaren ´80. Deze stonden uitgestald voor de Heerlyckheid. Onder het toeziend oog van hun eigenaar mocht zelfs worden geprobeerd hoe het (ook weer) voelde om op zo'n bromfiets te zitten.

Foto winnaars erfgoedprijs 2020

Wethouder Ted kok op de puch en burgemeester Stapelkamp op de brommer

De Kerkenvisie

De gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk hebben een bijdrage aangevraagd en ontvangen van het Rijk voor het opstellen van een Kerkenvisie. De Kerkenvisie Oost Achterhoek is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Er is in 2020 gewerkt aan drie onderdelen:

// Gesprekken
Er zijn gesprekken gevoerd met de eigenaren en/of gebruikers van de religieuze gebouwen.
Deze gesprekken vinden plaats op basis van een vragenlijst. Er wordt onder meer ingegaan op de energie van mensen in en rond de kerk (activiteiten, vrijwilligers etc.), of het gebouw voldoet aan de eisen van het (neven)gebruik en over de behoeften vanuit de eigenaren/gebruikers.

De gesprekken worden begeleid door het bureau COUP. Van de gesprekken wordt een verslag opgesteld. Dit verslag wordt voorgelegd aan de betrokkenen en mag door hen desgewenst gewijzigd en aangevuld worden. Wanneer is ingestemd met de verslagen, worden deze als openbaar stuk onderdeel van de Kerkenvisie. In de gemeente Aalten zijn in 2020 al gesprekken gevoerd met de eigenaren/gebruikers van 20 religieuze gebouwen. Er zijn nog een paar organisaties, waarmee we in 2021 nog graag in gesprek willen.

// Kerkenpaspoorten
Het tweede onderdeel betreft een cultuurhistorisch onderzoek naar de religieuze gebouwen.
Het cultuurhistorisch onderzoek bestaat uit drie delen:
1. Inventarisatie van de gebouwen;
2. Cultuurhistorische quickscan per gebouw;
3. Waardering van de religieuze gebouwen.

Het onderzoek heeft tot doel de erfgoedwaarden van de gebouwen in beeld te brengen. Hierdoor is onderlinge vergelijking mogelijk, maar wordt ook per gebouw zichtbaar welke waarden in hoge of lage mate aanwezig zijn. We hebben besloten om de verzamelde informatie te verwerken in zogeheten Kerkenpaspoorten.
Elk (van oorsprong, in het verleden gebruikt als, of nu in gebruik zijnde als) religieus gebouw krijgt een goed leesbaar en compact paspoort, dat een uitgangspunt vormt bij toekomstige ontwikkelingen.

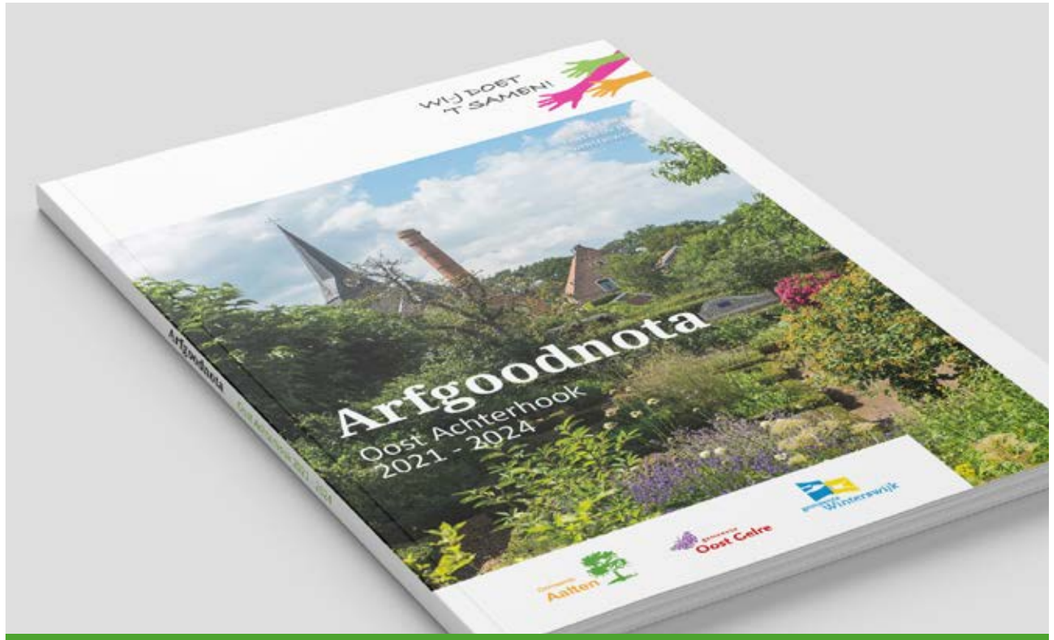
// Kansenkaart voor kerken
De TU Delft werkt aan een Kansenkaart voor de kerken in de Oost Achterhoek. De provincie Gelderland ondersteunt de ontwikkeling van dit instrument via het zogeheten KaDER-project (Karakteristiek Duurzaam Erfgoed).

De TU Delft heeft inmiddels de methodiek voor de analyse van de kerkgebouwen uitgewerkt. Op basis van deze methodiek en met de input vanuit de gesprekken met de kerkeigenaren/gebruikers en de Kerkenpaspoorten, wordt een analyse gemaakt van de kansen voor een deel van de kerkgebouwen.

// Plan van Aanpak
De Rijksdienst stelt geen eisen aan de inhoud van het document of het te volgen proces. Het belangrijkste is dat er contact wordt gelegd tussen de gemeenten en de kerkeigenaren/gebruikers.
De manier waarop we in de Oost Achterhoek vorm willen geven aan de Kerkenvisie hebben we vastgelegd in een uitgebreid Plan van Aanpak.

Plan van aanpak Kerkenvisie

De Arfgoodnota 2021-2024 Oost Achterhook is te vinnen op www.ergoedoostachterhoek.nl

Vaststelling **Arfgoodnota 2021-2024**

// Arfgoodnota 2021-2024 gemeenten Aalten, Oost Gelre en Wenterswiek ok in 't Achterhooks!
Op dinsdag 13 oktober 2020 hebt de colleges van de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Wenterswiek beslotten um 't arfgoodbeleid veur de periode 2021-2024 veur vaststelling veur te leggen aan de raod.

Doel van de Arfgoodnota is 't vaste stellen van ambities veur de instandholding en ontwikkeling van 't arfgood zodat dit:
- Op ne goeje menaere deur egevven kan worden an de volnde generatie;
- Ne inspiratiebronne en motor kan waen veur ni-je ontwikkelingen;
- Ne verbinding vormt tussen diverse beleidsterreinen, organisaties en de dree gemeenten;
- De identiteit onderstreept en verstarkt.

// Veer ambities
Bi-j 't begin van de gemeenteleke samenwarking in 2017 bunt veer ambities vaste-steld. Disse ambities blekken bi-j de evaluatie van 't beleid en ok tiedens 'n Arfgooddag in februari 2020 good an te sloeten bi-j de wensen van völle eigenaren, gebroekers en partners.

Ze geft holvaste en vormt ne leidraod veur unze projecten. Daorumme blif unze inzet ok in de kommende periode erich op:

- Met mekare warken an en met Arfgood
- Duurzame instandholding Arfgood
- Identiteit benutten veur de belaeving van Arfgood
- Kennis vergroten en deeln, inspiratie veur jong en old.

// Streektaal
Op 10 oktober 2018 worden 't "Convenant inzake erkenning van de regionale Nedersaksische taal" ondertekend deur de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, twee gemeenten en verschillende provincies, waoronder ok de provincie Gelderland. De streektaal vormt 'n belangriek deel van de identiteit van de bewonners van unze gemeenten. Daorumme he'w der veur ekozzen um unze Arfgoodnota dit keer neet allene ne Achterhooksen titel "Wi-j doet 't samen" te gevven, maor umme ok de hele nota beschikbaor te stellen in 't Achterhookse dialect. Wi-j wilt hiermet 't belang onderstrepen da'w hecht an de taal van unze streek.

Historische interieurs

Straatnaamgeving

De commissie heeft geadviseerd in de benoeming van een pad aan de Beggelderdijk naar de voormalige Saksische boerderij met de naam Tieltjeshuus. De commissie heeft voorgesteld om dit pad te benoemen tot 'Tieltjeshuuspad'. Het college heeft het voorstel overgenomen.

De commissie heeft geadviseerd in de straatnaamgeving ten behoeve van het Hofje en pad Knopenfabriek DBW Bredevoort. Het college heeft het advies overgenomen en de straatnamen 'Van Eijckpad' en 'Te Gussinklo-Hof' toegekend.

Regionale, provinciale en landelijke ontwikkelingen

Cultuur- en Erfgoed-pact Achterhoek

Het Cultuur- en Erfgoedpact rondde in 2020 de vierjarige pactperiode van 2017-2020, tussen de Achterhoekse gemeenten en de Provincie Gelderland af. De uitvoering van het pact is in handen van de zogeheten Cultuurcoalitie. Vanaf het begin is het pact 2017-2020 ingericht langs 4 themalijnen, die in de eindrapportage over de vierjarige periode als volgt zijn weergegeven:

// **Educatie**
DRU Industriepark en Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers initieerden en organiseerden een aantal grote jaarlijks terugkerende projecten: Wiesneus, Platgespöld, de Dag van de Achterhoekse Popmuziek en het JAFA (scholieren filmfestival). Ook eenmalige projecten als de Takkenweek, de WEER-week, het Educatieproject bij de stillevens, edities van Achterhoek College, Maak je eigen waterzuivering en De Nieuwe Tijd, zijn projecten die in deze themalijn zijn uitgevoerd.

// **Participatie**
Boogie Woogie en Gruitpoort richtten zich op naoberschap en dan vooral op ouderen in de Achterhoek. De samenleving staat voor de opdracht om in het licht van alle veranderingen te zorgen dat ouderen zich maximaal blijven inzetten, voor de maatschappij en henzelf. Georganiseerd met honderden vrijwilligers,
begeleid door kunstenaars. In projecten als Zang aan huis, Voorleesbrigade, Verhalenoogst, KunstOER, Bouwstijlen, Oud = in, scholen- en cocreatieprojecten met zorgpartners.

// **Toerisme**
Achterhoek Toerisme zorgde dat Cultuurzomer Achterhoek op de kaart kwam. Jaarlijks werden de afzonderlijke, bestaande cultuur-toeristische evenementen in de zomer met elkaar samengebracht, verbonden en gepromoot. Zo krijgt de regio meer profilering en wordt een breder publiek bereikt. De evenementen worden in de etalage gezet middels o.a. een Cultuurzomermagazine incl. huis-aan-huisverspreiding, een Cultuurzomerwebsite, een Facebookpagina, blogs, filmpjes, etc.

// **Innovatie**
Het pact verbond kunstenaars met opdrachtgevers voor de oplossing van ruimtelijke, sociale en innovatievraagstukken. Deze themalijn is door CultuurOost vormgegeven, vanwege het grote netwerk, ook buiten de Achterhoek. Opdrachtgevers konden bedrijven, instellingen, organisaties of gemeenten zijn. In 2017 waren in de verschillende gemeenten pilots met kunstenaars en organisaties.

In de jaren daarna is gekozen voor één groot project, met een gerenommeerd kunstenaar, dat in alle gemeenten een eigen vorm kreeg: Achterhoekse Stillevens (2018), Raken met Smaken (2019-2020) en in 2020 is een begin gemaakt met de Silo Art Tour, op de boerderij van de familie Ruessink in Aalten.

Provincie Gelderland

De provincie Gelderland heeft in december 2020 de ‘Uitgangspuntennotitie Aanpak Cultuur en Erfgoed’ vastgesteld. De hoofddoelstelling van de provinciale inzet op cultuur en erfgoed is het bijdragen aan een bloeiend cultuur- en erfgoedklimaat in Gelderland. Hierbij zijn enkele inhoudelijke uitgangspunten van belang voor deelname of financiering vanuit de provincie:

- Verbinden, verwonderen en bewaren
- Streven naar duurzame toegankelijkheid
- Ruimte voor de regio
- Aandacht voor de makers

De Uitgangspuntennotitie gaat vooral over een andere aanpak. Vanuit het gegeven dat de maatschappelijke ontwikkelingen snel (kunnen) veranderen en belangen kunnen botsen, past de provincie haar werkwijze aan. De opgave staat hierbij centraal.

“We zijn ons bewuster van onze rol en kiezen flexibel uit onze werkwijze, het instrumentarium en de te volgen procedures. We stemmen af met onze partners in de cultuur- en erfgoedsector, gemeenten en Rijk. We evalueren regelmatig de werking van de instrumenten en opbrengst van onze inzet. Op deze manier kunnen wij beter inspelen op ontwikkelingen zoals COVID-19.

Ook kunnen we de verbinding met andere provinciale ambities duidelijker maken. Cultuur en erfgoed bege-

ven zich niet in een vacuüm maar zijn ook verbonden met leefbaarheid, recreatie en toerisme, economie en onderwijs en arbeidsmarkt. Via Steengoed benutten kan bijvoorbeeld een invulling van een monumentaal pand of leegstaande kerk worden gevonden," zo staat vermeld in de Statenbrief van 8 december 2020.

De culturele infrastructuur is van belang voor het vestigingsklimaat en krijgt daarom een plaats in een gebiedsagenda. Vanuit de verschillende uitgangspunten zijn er vier provinciale doelen geformuleerd:

1. Versterken van de culturele infrastructuur
2. Stimuleren van deelname aan cultuur en erfgoed via cultuureducatie en participatie
3. Versterken van de Gelderse identiteit
4. Behouden en ontwikkelen van erfgoed.

De 'Uitgangspuntennotitie Aanpak Cultuur en Erfgoed' vervangt het provinciale beleidskader voor cultuur en erfgoed 'Beleef het mee! 2017 – 2020'.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Het actuele beleid van de RCE is opgenomen in de beleidsbrief 'Erfgoed Telt - De betekenis van erfgoed voor de samenleving'.
De 3 pijlers van Erfgoed Telt zijn:
- **instandhouding**
- **erfgoed in onze leefomgeving**
- **de verbindende kracht van erfgoed**

// Woonhuissubsidie
Voorheen was er sprake van een belastingaftrek voor eigenaren van rijksmonumentale woonhuizen. Nu kunnen zij gebruik maken van de zogeheten woonhuissubsidie. Dit is een regeling die gemaakt onderhoudskosten achteraf subsidieert.

// De Erfgoeddeal
Met het programma Erfgoed Deal ondersteunt de rijksdienst aansprekende voorbeelden van plekken in Nederland die gaan veranderen en waar erfgoed een rol van betekenis gaat spelen. Het besef dat bij transitieopgaven een integrale aanpak met erfgoed als uitgangspunt succesvol kan zijn, groeit. Veel projecten die zijn ingediend voor de Erfgoeddeal richten zich op klimaatadaptatie. Rondom duurzaamheid wordt nog een hiaat geconstateerd. Met name op het gebied van landschappelijke inpassing van bijvoorbeeld zonneweiden of windmolens is er nog ruimte voor nieuwe projecten.

erfgoeddeal.nl

// Erfgoed in de Omgevingswet
De Omgevingswet bundelt wetten en regelingen over onder meer ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wet treedt op 1 januari 2022 in werking. Cultureel erfgoed is een van de belangen binnen de Omgevingswet.

In de Omgevingswet worden onder meer de volgende zaken ondergebracht: vergunning (archeologische) rijksmonumenten; (aanwijzen) stads- en dorpsgezichten; aanstellen van een monumentencommissie; rekening houden met cultureel erfgoed bij een omgevingsplan; en het aanwijzen van provinciale en gemeentelijke monumenten.

// Erfgoedwet versus Omgevingswet
Naast de Omgevingswet regelt ook de Erfgoedwet de bescherming van ons cultureel erfgoed. De vuistregel voor de verdeling tussen de Erfgoedwet en de Omgevingswet is als volgt:

De omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving is geregeld in de Omgevingswet;
De duiding van cultureel erfgoed en de zorg voor cultuurgoederen in overheidsbezit staat in de Erfgoedwet.
Voor gebouwde of aangelegde monumenten betekent dit dat het aanwijzen van rijksmonumenten gebeurt op grond van de Erfgoedwet, maar dat de vergunningverlening voor het wijzigen van rijksmonumenten is geregeld in de Omgevingswet. De aanwijzing en omgang met beschermde stads- en dorpsgezichten gebeurt straks op grond van de Omgevingswet.

Voor de archeologie is de verdeling grofweg: het certificeringsstelsel en het aanwijzen van archeologische rijksmonumenten staat in de Erfgoedwet en de omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving (de vergunningverlening en de integratie in de planvorming) in de Omgevingswet.

// Overgangsrecht Monumentenwet 1988
Aspecten uit de Monumentenwet 1988 die gerelateerd zijn aan onze leefomgeving, gaan straks ook over in de Omgevingswet. Omdat de Monumentenwet 1988 al per 1 juli 2016 is vervallen, is in het overgangsrecht bij de Erfgoedwet geregeld dat bepaalde onderdelen van de Monumentenwet 1988 tot die tijd ongewijzigd van toepassing blijven. Onder dit overgangsrecht vallen:

- de vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten;
- verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie; en de bescherming van stads- en dorpsgezichten.

Andere onderdelen van de Monumentenwet 1988 zijn al overgegaan naar de Erfgoedwet, en blijven hier ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet deel van uitmaken.

// Adviesstelsel
De Omgevingswet biedt het bestuur meer ruimte om een eigen afweging van belangen te maken. Om die belangen, waaronder de kwaliteit van de bebouwing, goed te kunnen afwegen kan een onafhankelijk en deskundig advies behulpzaam zijn. De Omgevingswet vergroot de keuzes van gemeenten voor de inrichting van het adviesstelsel. Alle gemeenten met rijksmonumenten zijn verplicht om een adviescommissie in te stellen die minimaal over de rijksmonumenten adviseert, met uitzondering van archeologische monumenten. De wet voorziet niet in overgangsrecht, dus gemeenteraden wordt geadviseerd in elk geval voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet zo'n commissie in te stellen. De commissie kan ook een bredere taak krijgen, de Tweede Kamer heeft daar zelfs op aangedrongen. Er is een handreiking ontwikkeld om het adviesstelsel 'Omgevingswetproof' te maken.

Terugblik op 2020

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de vergaderingen van de Commissie Cultureel Erfgoed een samenvatting gegeven van de door de commissie behandelde onderwerpen.

In 2020 hebben er 4 vergaderingen plaatsgevonden:
- 03 februari 2020
- (in verband met corona is de vergadering van 6 april 2020 komen te vervallen)
- 22 juni 2020
- 21 september 2020
- 7 december 2020

Vergadering 3 februari

// **Misterstraat 39 Bredevoort, knopenfabriek, informatievoorziening westelijke zijgevel**
Er is een werkgroep die zich bezig houdt met de informatievoorziening ten behoeve van de voormalige DBW-fabriek in Bredevoort. Uit een tweetal ontwerpen is door de werkgroep gekozen voor het meest rustige ontwerp. Het ontwerp wordt op maat gemaakt voor de vier grote roedeverdeelde ramen. Ook wordt voor het ‘bazenhok ’een ontwerp gemaakt, waar een aantal objecten en knopen uit de Dutch Button Works periode tentoongesteld wordt.

// **Straatnaamgeving Hofje en pad Knopenfabriek DBW Bredevoort**
De Commissie stelt voor om het Hofje en pad van de Knopenfabriek DBW Bredevoort als volgt te benoemen:
- Het hofje: een tweetal benamingen, nl: ‘Te Gussinklohof’, naar de eigenaar van de voormalige knopenfabriek in de volksmond ‘Piepkes-Willem’ genoemd òf de benaming: ‘Piepkes-Willem’ of ‘Piepen-Willem’, de ‘Piepkes-Willem Hof’.
- Het pad de naam ‘Van Eijckpad’ te geven, naar de eerste eigenaar van de Bontweverij in het complex. De geschiedenis van deze familie is nauw verbonden met de textielnijverheid en de werkgelegenheid in het stadje.

Het voorstel van de commissie wordt mee teruggenomen naar Bredevoorts Belang.

// **Samen Vrijheid Vieren: 75 jaar bevrijding gemeente Aalten in 2020**
Er zijn veel activiteiten bij ons aangemeld. Zo’n 25% van de activiteiten die in de Achterhoek worden georganiseerd, vinden plaats in de gemeente Aalten.

Op 29 maart 2020 is de officiële start gepland in Dinxperlo, met 8 gemeenten van de Nederlandse kant en 8 gemeenten van de Duitse kant. Het leggen van verbindingen over de grens is goed gelukt. Er is een interne nieuwsbrief en er komt een vrijheidskrant die verspreid wordt in de Achterhoek middels de huis aan huis bladen.

// **Kerkenvisie Oost Achterhoek**
Er worden gesprekken gevoerd met diverse kerkbesturen en kerkeigenaren/-gebruikers. Er is een bureau uitgekozen, dat de gesprekken gaat begeleiden.

// **Erfgoed dag “Wi-j doet ’t samen!” Aalten, Oost Gelre en Winterswijk op 13 februari 2020**
Op 13 februari 2020 vindt de Erfgoeddag plaats in het Koptisch Orthodox Klooster te Lievelde. Het programma besteedt ruim aandacht aan de Kerkenvisie, waaronder het Kerkenpaspoort, energiescans en de kansenkaart. TU Delft maakt de kansenkaart voor onze kerken. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld vanuit de Provincie Gelderland. De bedoeling is om met een drietal kerken een participatieproces te doorlopen. We zijn nog aan het bekijken welke drie kerken daarvoor in aanmerking komen.
De Erfgoeddag is heel divers en het is mogelijk om een eigen programma samen te stellen. Onderwerpen zijn b.v. verduurzaming van historische panden, historische interieurs, wederopbouw en historische boerderijen in de Achterhoek. Onder leiding van de portefeuillehouders worden gesprekken gevoerd over waar de drie gemeenten samen aandacht aan moeten besteden in de volgende jaren.

// **Stand van zaken project energiescans monumenten**
Er is een factsheet opgesteld, waarin kort wordt weergegeven wat de resultaten zijn van de eerste energiescans. Geconcludeerd wordt dat monumenten goed te verduurzamen zijn. Het begeleiden en ondersteunen van eigenaren is een vervolg. Het is wenselijk om na een jaar de resultaten te monitoren. Het gevaar dreigt dat er veel elementen verloren gaan uit onwetendheid. Daarom moeten ook eigenaren van niet monumentale, maar oude cultuurhistorisch waardevolle panden, worden geïnformeerd over verduurzaming.

De informatie wordt gepubliceerd op de website van de gemeente Aalten, op www.erfgoedoostachterhoek.nl , via het verduurzaamloket middels een link en in de plaatselijke kranten.

// Stadsgeschiedenis Bocholt
Bocholt heeft in het jaar 1222, bijna 800 jaar geleden, stadsrechten gekregen en ze zijn nu bezig met het maken van een stadsgeschiedenis. Met betrekking tot de relaties Duitsland / Nederland kan ADW hier wellicht ook iets mee. Vroeger reed er namelijk een trein van Bocholt naar Aalten en in het verleden was er een Bocholtse burgemeester die in het jaar 1410 in Aalten recht sprak vanuit Havezathe 't Walfort. Ook qua textiel zijn er al heel lang relaties.

// Erfgoedklusbrigade Aalten en Oost-Gelre
Het is de bedoeling om in Aalten en Oost-Gelre een klusbrigade op te richten. Daarvoor wordt gezocht naar potentiele vrijwilligers (wel vakmensen) die willen helpen bij het opknappen van bijv. oude kippenhokken, bakhuisjes e.d., zodat deze elementen overeind blijven. Vanuit de provincie zijn hiervoor subsidiemogelijkheden. Veel elementen verdwijnen door saneren in verband met asbest. Het is naar verhouding te duur om een aannemer voor dit soort werkzaamheden in te schakelen. In Winterswijk zijn de eerste ervaringen al opgedaan en men is zeer enthousiast. Wellicht is er een samenwerking op te tuigen met de Boerderijstichting in de Achterhoek.

Vergadering 22 juni

// Stadsgeschiedenis Bocholt
Twee Duitse professoren zijn bezig met het schrijven van een boek over 800 jaar stadsrechten Bocholt. Het boek wordt opgesplitst in twee delen, namelijk van 1896 – 1945 en van 1945 – 2022. Grensoverschrijdend erfgoed biedt hierin mooie aanknopingspunten.

// Lage Heurnseweg 58 te De Heurne, aanwijzing kerk tot gemeentelijk monument
De commissie stemt in met de redengevende beschrijving en adviseert tot plaatsing van het kerkgebouw op de monumentenlijst. Het stemt de commissie zeer positief dat de eigenaar zelf het verzoek heeft gedaan tot plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst.

// Erfgoedprijs 2020
Er is een persbericht uitgegaan, hierop zijn kandidaten voorgedragen. De commissieleden zijn enthousiast over de diversiteit van de aangedragen kandidaten.

// Adviesstelsel Omgevingskwaliteit
De invoering van de omgevingswet is een jaar uitgesteld. Gevolg van de omgevingswet is dat de leden van de commissie opnieuw benoemd moeten worden. De VNG reikt handvatten aan voor de nieuwe wijze van advisering.

// Provinciaal Erfgoedbeleid.
De nieuwe aanpak en subsidieregeling van de provincie gaat in op 4 augustus 2020. Er zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk contacten aangaande het functioneel gebruik van erfgoed en hoe we zo maximaal mogelijk gebruik kunnen maken van de subsidieregeling. De gesprekken blijven gaande tot het beleid is vastgesteld.

// Uitkomsten Erfgoeddag 2020
Op 13 februari 2020 is een participatiebijeenkomst georganiseerd in het Koptisch Orthodox Klooster in Lievelde. Gesproken is over hoe het nu loopt, wat het beeld is van het erfgoedbeleid in de Oost Achterhoek en wat de wensen en behoeften zijn voor de komende jaren. Aan de orde kwamen o.a. marketing, funerair erfgoed, immaterieel erfgoed, ambachten, nog meer erfgoed beleven, kennis en educatie, streektaal en duurzaamheid. De Erfgoeddag is zeer goed ontvangen en men was positief over de afgelopen 4 jaar.

// Erfgoedbeleid gemeente Aalten, Oost Gelre en Winterswijk 2021 - 2024
De afgelopen vier jaar is er een gezamenlijk beleid opgesteld en uitgevoerd door de drie gemeenten. Het voorstel is dat we willen vasthouden aan de vier hoofdambities die we als uitgangspunt hadden, met daaraan gekoppeld nieuwe accenten en vervolgprojecten. Aan de nota is per gemeente een uitvoeringsagenda gekoppeld. Daarin zijn gezamenlijke projecten opgenomen, maar er is ook ruimte voor lokale initiatieven.

Opgemerkt wordt dat het een vrij complete en ambitieuze nota is. De commissie vraagt aandacht voor de projecten die al in gang zijn gezet en hieraan een vervolg te geven en niet alleen te richten op nieuwe onderwerpen. Ook vraagt de commissie aandacht voor gebouwen uit de wederopbouwperiode, omdat deze nog niet in het kader van de gemeentelijke monumentenlijst in alle opzichten geborgd is. De beschrijving in de nota inzake de Aaltense Musea wordt nader bekeken. De ter inzagelegging vindt plaats in augustus/september 2020. Het streven is november aan de raad. De commissie spreekt de complimenten uit over de eerste opzet.

// Straatnaamgeving Hofje en pad Knopenfabriek DBW Bredevoort
Reeds besproken in de vergadering van 3 februari 2020. Gezocht wordt naar de best passende naam die met de geschiedenis van dat gebied te maken heeft. Geconcludeerd wordt dat de naam Piepkes Willem' voor die plek niet volledig genoeg is.

Vanuit Bredevoorts Belang wordt nu voorgesteld:
- Van Eijckpad
  Ondertitel: Fabrikantenfamilie te Bredevoort 1834-ca. 1920.
- Te Gussinklohof
  Ondertitel: Fabrikanten van knopen-Dutch Button Works 1924-1976.

// Misterstraat 39 Bredevoort, Knopenfabriek, informatievoorziening ramen en bazenhok
De werkgroep is druk bezig met de verdere invulling van het beeldmateriaal en de informatie voor de ramen en het zogenaamde bazenhok.

// Samen Vrijheid Vieren
Ondanks de corona is de markering van oorlogsgraven in Aalten wel doorgegaan. Dit heeft extra aandacht gekregen, omdat er zo veel activiteiten zijn komen te vervallen. De meeste projecten worden doorgeschoven naar later dit jaar of volgend jaar. Vanuit de provincie is er een jaar langer de tijd gegeven om projecten te organiseren. '75 + 1': kans aangrijpen om opnieuw aandacht te vragen.

Elf gemeenten aan de Achterhoekse zijde en negen gemeenten aan de Duitse zijde, hebben een bedrag per inwoner betaald om mee te financieren in het programma. De provincie heeft het ingelegde bedrag verdubbeld. Er is een Anne Frank vrijheidsboom in het nieuwe parkje nabij het station in Aalten geplaatst. De vraag is of het koninklijk bezoek (prinses Margriet) op een later moment door kan gaan.

// Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken
Er vinden gesprekken plaats met diverse kerkeigenaren van kerken, deze zijn echter in verband met corona tijdelijke stilgelegd. Als eerste zijn de kerkgebouwen aan de beurt waar nu iets speelt, of waar op korte termijn ontwikkelingen te verwachten zijn. Ons plan van aanpak heeft op landelijk niveau de aandacht getrokken. Mw. Oonk is geïnterviewd door Erfgoedstichting Bond Heemschut over de participatie binnen ons project. Op verzoek van de RCE hebben we een webinar verzorgd voor andere gemeenten over onze aanpak. Het Monumentenadviesbureau is bezig met de beschrijvingen van de kerkgebouwen en de TU Delft werkt aan de Kansenkaart voor kerken.

// Ontwikkelingen Oosterkerk Aalten
In de Gelderlander en in het Kerkvenster heeft een stuk gestaan over de ontwikkelingen met betrekking tot de Oosterkerk. Middels een haalbaarheidsonderzoek wordt bekeken hoe van de kerk een woonzorgcomplex te maken, een en ander met respect voor de kerk. De kerkenraad besluit in juli of dit een passende bestemming is. Er is een gesprek geweest met de rijkscommissie en zij hebben in een preadvies aangegeven dat ze zich kunnen vinden in het eerste gedachtengoed. De kerk zal op gezette tijden te bezoeken blijven en het is de bedoeling om het orgel te behouden. De commissie is het erover eens dat het positief is als een kerkgebouw een nieuwe functie krijgt. Het orgel is een punt van aandacht.

// Samenwerkingsverband 1572-gemeenten
De nadruk ligt op het leggen van verbindingen op lokaal, provinciaal en landelijk niveau. Ook de samenwerking met Duitsland is interessant, omdat we vroeger een onderdeel van Munsterland waren. Getracht wordt om verbinding te maken met 800 jaar Bocholt. Het college is van mening dat het activiteiten moeten zijn die komen vanuit de gemeenschap, met name vanuit Bredevoort.

Vergadering 21 september

// De nieuwe tijd, uitslag verkiezing Ruwe diamanten
Binnen de regio zijn verschillende Ruwe diamanten uit de Wederopbouwperiode te vinden. In elke gemeente zijn vijf ruwe diamanten voorgedragen voor een verkiezing. In de gemeente Aalten is de verkiezing gewonnen door het pand aan de Landstraat 30 in Aalten. Tijdens de Open Monumentendag is de prijs overhandigd door wethouder Kok. Uit de rondleiding was duidelijk op te maken dat er door de jaren heen met veel liefde is gewerkt aan het pand.

// Gewijzigd herbestemmingsplan Oosterkerk
Status is concept/voorontwerp. Het voorstel dat er ligt betreft 21 zorgunits, 2 gezamenlijke huiskamers, dagbesteding en een keuken. Het Gelders Genootschap heeft een waardenstelling opgesteld, waarmee rekening is gehouden. De architect gaat de input uit deze verga-

dering verwerken in de definitieve plannen. Ook wordt er een subsidietraject gestart, dit is van belang voor het welslagen van dit project. Het plan wordt besproken met de RCE en de welstandscommissie.

De commissie heeft opmerkingen aangaande het orgel. Het orgel is niet oorspronkelijk voor de kerk gebouwd, maar heeft wel een rijke geschiedenis en is een onderdeel met grote monumentale waarde in de Oosterkerk. Voorgesteld wordt om de reactie van het RCE af te wachten.

// **Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken**
De gesprekken zijn na corona-lockdown weer opgepakt en lopen goed. Ook is met de OHK groep gesproken. De gesprekken bieden veel inzicht in de problematiek, de activiteiten en kansen voor de kerken. Bijzonder zijn de vele vrijwilligers die zich betrokken voelen en de nevenfuncties in de kerkgebouwen, zoals de voedselbank, bloedbank, ruimte voor zang en muziek.

Op 2 november is een overleg met de Rijksdienst, de Provincie, Gelders Genootschap en Erfgoed over de stand van zaken. Het Monumentenadviesbureau stelt de beschrijvingen van de kerken op. Hieruit worden zogeheten Kerkenpaspoorten samengesteld. De TU Delft heeft een eerste aanzet gedaan voor de kansenkaart. Voor een drietal kerken (per gemeente 1 kerk) is een uitgebreid traject gepland, een soort try-out om tot een stappenplan te komen. Doel hiervan is om er samen achter te komen wat een goede manier is om participatie een plek te geven in de herinvulling van de kerkgebouwen.

// **Terugblik uitreiking Erfgoedprijs 2020**
De uitreiking heeft plaatsgevonden in de serre van St. Bernardus, een prachtige locatie. De 6 genomineerden zijn uitgebreid onder de aandacht gebracht. De showsteler was uiteraard de winnaar. Ook het tentoongestelde mobiele erfgoed van de Nozems en de Nonnen was bijzonder. Er is veel publiciteit aan gegeven. Het was zeer geslaagd.

// **Pagina's over erfgoed in Achterhoek Nieuws, als alternatief voor Open Monumentendag**
In verband met corona is er als alternatief voor gekozen om een serie over de aspecten van ons erfgoed in het Achterhoek Nieuws te plaatsen. De onderwerpen die op deze wijze onder de aandacht werden gebracht waren onderwijs, wederopbouw, duurzaamheid en vakmanschap en historische interieurs.

// **Concept Erfgoednota 2021-2024 Aalten, Oost Gelre en Winterswijk**
De commissie is heel positief over de nota en spreekt haar complimenten uit. De commissie vindt de 'Erfgoednota Oost-Achterhoek' een gedegen document, waarin visie wordt omgezet in beleidsmatig handelen voor de komende vier jaar. De samenwerking tussen de drie Oost-Achterhoekse gemeenten, zo is de overtuiging, inspireert professionals en vrijwilligers. De logische opbouw van de nota nodigt uit tot handelen: D'r an!

// **Straatnaamgeving Hofje en pad Knopenfabriek DBW Bredevoort**
De commissie heeft gekozen voor de benaming Van Eijckpad en Te Gussinklo-Hof. Het college moet de straatnamen gaan vaststellen. Als de coronamaatregelen het toelaten wordt er een onthulling op kleine schaal van de straatnaamborden georganiseerd, in combinatie met aandacht voor de informatievoorziening op de ramen en het bazenhok aan de westzijde van de supermarkt, voorheen Knopenfabriek.

// **Informatievoorziening ramen en bazenhok Misterstraat 39 Bredevoort**
De folie, met beeld en tekst over de geschiedenis van het pand, is op de ramen bevestigd. Het bazenhok wordt ingericht met knopen uit de voormalige Dutch Button Works. De commissie is het erover eens dat het er prachtig uitziet.

// **Terugkoppeling bijeenkomst Bredevoort 3 september jl. over project 1572 in 2022**
De vraag/uitdaging is bij de organisaties neergelegd om mee te doen en met de eigen club iets te bedenken dat aanhaakt bij het thema 1572. Er waren zo'n 20 organisaties aanwezig op de informatiebijeenkomst. Er is ook een provinciaal plan in de maak. Erfgoed Gelderland is ermee bezig, om samen met andere Gelderse Gemeenten een soort Gelderse Editie te presenteren.

// **Samen Vrijheid Vieren, stand van zaken**
Doorgeschoven naar volgend jaar (2021). Dit geldt ook voor de subsidies vanuit de provincie. Dat houdt in dat activiteiten georganiseerd kunnen worden tot en met 31 mei 2021 met behoud van subsidies. Om de periode niet te lang te maken is het de bedoeling om, vanuit Samen Vrijheid Vieren, van eind maart tot eind mei activiteiten te organiseren. De intentie is om te herstarten. Zaak is hoe halen we de aandacht weer terug en hoe dragen we het uit naar buiten toe. '75+1' kan een follow up zijn. De Provincie is bezig met een nieuw beleidsplan in het kader van herinneringstoerisme in relatie tot het programma Vrijheid.

Vergadering 7 december 2020

// **Kerkenvisie Oost Achterhoek**
De methodiek aangaande de Kansenkaart is beschreven. Gestart is met het invoeren van de kerken in de gemeente Winterswijk op de Kansenkaart voor de Oost Achterhoek, daarna volgen de religieuze gebouwen in de gemeenten Aalten en Oost Gelre. De hoop wordt gevestigd op versoepeling van de coronamaatregelen, zodat gestart kan worden met het participatietraject voor drie kerken.

Op toekomstreligieuserfgoed.nl is landelijke informatie te vinden over de Kerkenvisies.

Voor de gemeente Aalten zijn 22 religieuze gebouwen op de lijst gezet. Ondertussen is er al met zo'n 20 organisaties gesproken en zijn er nog 2 te gaan. De gesprekken zijn goed verlopen en men ervaart het contact met de gemeente hierover als positief.

// **Rapport 'De begraafplaats van de toekomst'**
De begraafplaats van de toekomst kan een uitnodigende multifunctionele omgeving zijn. Begraafplaatsen moeten worden gezien als een stuk cultuurgeschiedenis, historische tijd. De Commissie doet een aanbeveling om de begraafplaatsen, gebouwen, oude grafzerken en (monumentale) bomen voor toekomstige ontwikkelingen tegen het licht te houden. Er zijn routes uitgezet langs de begraafplaatsen en er worden rondleidingen gegeven, dit spreekt mensen enorm aan en het gaat goed samen met herdenking. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft een visie opgesteld inzake de instandhouding en cultuurhistorische waarden van begraafplaatsen en hoe hiermee in de toekomst om te gaan. Wellicht is het goed om te onderzoeken of dit is toe te passen bij de Aaltense begraafplaatsen. De kwaliteiten en waarden van de begraafplaatsen zal allereerst in kaart moeten worden gebracht. Er zijn reeds verschillende documenten voorhanden over de begraafplaatsen in de gemeente Aalten. We brengen eerst in beeld welke informatie er al beschikbaar is over de historische begraafplaatsen.

// **Arfgoodnota Oost Achterhook 2021-2024 vastgesteld door de raad**
De commissie spreekt haar complimenten uit voor de opstellers en initiatiefnemers van het document. Ook de raad is lovend over de Arfgoodnota. We zijn trots op het resultaat en de vertaling in het Achterhoeks spreekt erg aan. De nota is door onze raad vastgesteld. Het is een mooi slotstuk van de procedure die we doorlopen hebben en tevens het begin van een nieuwe periode.

// **Project historisch interieurs**
Het Jaarboek Achterhoek en Liemers van het Gelders Genootschap over de historische interieurs in de drie gemeenten is zo goed als klaar. In totaal zijn nu 150 panden bezocht. Getracht wordt om tot zo'n 250 panden te komen. Er worden workshops georganiseerd. De workshop begint met verstrekking van algemene informatie, waarna de deelnemers zelf aan de slag gaan met diverse materialen. Er komen stukadoors, restauratieschilders, tegelrestaurateurs enz. Het is belangrijk dat eigenaren weten waar ze specialisten kunnen vinden voor vragen. Dit project wordt mede opgezet in opdracht van Provincie Gelderland. Doel is om in april/mei 2021 te starten.

Om de onderzoeksresultaten aan het grote publiek op een leuke manier kenbaar te maken is het Gelders Genootschap bezig met het ontwikkelen van een project om in alle drie de gemeenten (Aalten, Oost Gelre en Winterswijk) een (pop up) museumwoning/ruimte te openen. Bewoners kunnen zelf meubels en objecten uit de wederopbouwperiode aanleveren, waar zij een verhaal bij hebben.

Het idee is dat er vanaf maart 2021 een SRV wagen gaat rijden, met daarin een 'wederopbouwhoekje' ingericht met meubels. De wagen zal elke week in een andere gemeente staan. Er wordt gedacht aan een praatpaal, waarin mensen hun verhaal kunnen vertellen over hun object.

// **Straatnaamgeving, Bredevoort omgeving SPAR, stand van zaken**
Het college is akkoord gegaan met de benoeming van de straatnamen 'Van Eijckpad' en 'Te Gussinklo-Hof', rondom omgeving SPAR. Het straatnaambord Van Eijckpad wordt gesitueerd aan de Misterstraat en het straatnaambord Te Gussinklo-Hof wordt aan de Roelvinkstraat geplaatst. Na plaatsing van de borden volgt een bescheiden onthulling in combinatie met de informatiepanelen, wanneer de coronamaatregelen dit toelaten.

// **Project 1572 in 2022**
In 2022 is het 450 jaar geleden dat de Republiek Koninkrijk der Nederlanden is ontstaan. In 2022 wordt een landelijk project georganiseerd waar zo'n 20 steden aan mee doen. Deze steden, waaronder Bredevoort, hebben allemaal een zeer moeilijke periode meegemaakt tijdens de 80-jarige oorlog. Daarom haakt ook de gemeente

Aalten aan bij het landelijke project 1572 en worden er diverse activiteiten georganiseerd. In Bredevoort is er op 3 september jl. een bijeenkomst geweest met diverse organisaties. Er is al bijna een volledige coördinatie-, afstemmingsgroep samengesteld vol met enthousiaste mensen. Het ECAL in Doetinchem is één van de partners in het project. De gemeenten moeten nog wel akkoord geven, alvorens dit traject kan worden opgestart.

// **Adviesstelsel Omgevingskwaliteit**
Het adviesstelsel omgevingskwaliteit wordt door dhr. Van Bleek (Gelders Genootschap) middels een uitgebreide presentatie toegelicht.

Straatnaamgeving Bredevoort

Subsidies voor gemeentelijke monumenten

In 2020 zijn de volgende subsidies voor onderhoud/restauratie van gemeentelijke monumenten verstrekt:

Nummer	Datum ontvangst	Adres monument	Toegekend
2020-1	30-12-2020	Landstraat 4 Bredevoort	0,00
2020-2	10-01-2020	Misterstraat 41 en 41 C Bredevoort	6.557,29
2020-3	10-01-2020	Roelvinkstraat 48 Bredevoort	12.010,22
2020-4	23-01-2020	Sondernweg 16 Aalten	925,52
2020-5	29-01-2020	Gendringseweg 27 Aalten	735,44
2020-6	5-02-2020	Hogestraat 21 Aalten	1.432,04
2020-7	10-02-2020	Tuunterweg 2 Aalten	500,00
2020-8	21-04-2020	Landstraat 35 Aalten	1.196,15
2020-9	2-06-2020	Landstraat 32-34 Bredevoort	1.639,58
2020-10	22-06-2020	Raadhuisstraat 8 Dinxperlo	5.000,00
2020-11	03-07-2020	t Zand 11 Bredevoort	7.584,89
2020-12	4-09-2020	t Zand 14 Bredevoort	599,86
2020-13	1-12-2020	Misterstraat 3 Bredevoort	1.114,00
2020-14	9-10-2020	Landstraat 2 Aalten	6.449,90
2020-15	17-12-2020	Drenthelweg 2 Aalten	3.075,42
2020-16	17-12-2020	Kerkstraat 14 Bredevoort	2.120,32
Totaal verplichtingen			**€ 50.940,63**

Omgevingsvergunningen voor monumenten

In 2020 zijn de volgende omgevingsvergunningen voor monumenten verleend:

	Adres	Omschrijving
1	Markt 2 Dinxperlo	Gewijzigde aanvraag aanpassingen kerk
2	Misterstraat 41,41A Bredevoort	Bouwen 4 stadswoningen en supermarkt
3	Landstraat 2 Aalten	Renovatie monument
4	Ambthuiswal 7 Bredevoort	Plaatsen van een dakkapel
5	Lichtenvoordsestraatweg 20 Aalten	Plaatsing van een trap en vervanging kap
6	Romienendiek 9 Aalten	Plaatsen zonnepanelen
7	Prinsenstraat 1 Bredevoort	Verbouw van de woning
8	Spekkendijk 26 De Heurne	Verbouw van de woonboerderij
9	Hozenstraat 2A Bredevoort	Plaatsen dakraam
10	Stationsstraat 47 Aalten	Het maken van een doorbraak en plaatsen van drie dakramen
11	Koppelstraat 35 Bredevoort	Aanbrengen belettering Koppelkerk
12	Hofstraat 14 Aalten	Uitgifte automaat apotheek de weef Aalten
13	Barloseweg 11 Aalten	Verbouw van de woning
14	Hogestraat 20 Aalten	Plaatsen van een daklicht

Monumentenlijst Gemeente Aalten per 31 december 2020

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2020

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Aaltenseweg	2 en 4 + Kerkhofplein 1	7091 AE	Dinxperlo
Aaltenseweg	15	7091 AB	Dinxperlo
Aaltenseweg	22	7091 AE	Dinxperlo
Aaltenseweg	26	7091 AG	Dinxperlo
Akkermateweg	10	7122 LG	Aalten
Aladnaweg	18 en 18 A	7122 RR	Aalten
Ambthuiswal	1A en 3	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	2	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	4 en 4 A	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	7 + Gasthuisstraat 22	7126 BC	Bredevoort
Apenhorsterweg	3	7095 BE	De Heurne
Barloseweg	11 en 11 A	7122 PS	Aalten
Bokkelderweg	6	7121 MP	Aalten
Bolwerkweg	7	7121 LS	Aalten
Bolwerkweg	18	7121 LS	Aalten
Boterstraat	2	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	3	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	5 en 7	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	6	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	8	7126 BB	Bredevoort
Bredevoortsestraatweg	18	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	26, 28 en 32	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	38	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	51	7121 BB	Aalten
Bredevoortsestraatweg	55	7121 BB	Aalten
Bredevoortsestraatweg	59	7121 BC	Aalten
Bredevoortsestraatweg	67	7121 BC	Aalten
Bredevoortsestraatweg	70 en 72	7121 BK	Aalten
Bredevoortsestraatweg	79	7121 BD	Aalten
Bredevoortsestraatweg	99 en 101	7121 BE	Aalten
Bredevoortsestraatweg	103	7121 BE	Aalten
Bredevoortsestraatweg	105	7121 BE	Aalten

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2020

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Burgemeester Haverkampstraat	2 en 4	7091 CP	Dinxperlo
‘t Dal	1 + Steile Dalweg 2, 2 A	7122 BE	Aalten
Dijkstraat	2	7121 ET	Aalten
Dijkstraat	11 en 13	7121 ES	Aalten
Drenthelweg	2	7121 KV	Aalten
Engelandsdijk	4	7122 PJ	Aalten
Gasthuisstraat	1	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	5	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	7	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	20	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	22	7126 BD	Bredevoort
Grensstraat	9	7091 BX	Dinxperlo
Haartsestraat	34 en 34 A	7121 CX	Aalten
Haartsestraat	joodse begraafplaats		Aalten
Hofstedeweg	1	7122 PT	Aalten
Hogestraat	2F en 2G	7122 BV	Aalten
Hogestraat	20	7122 BV	Aalten
Hogestraat	21	7122 BN	Aalten
Hogestraat	37	7122 BN	Aalten
Hogestraat	42 en 42 A	7122 BW	Aalten
Hogestraat	52	7122 BW	Aalten
Hogestraat	83	7091 CC	Dinxperlo
Hondorpweg	5	7121 KA	Aalten
Hozenstraat	2	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	2A+ ‘t Zand 3	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	4	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	6	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	8	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	14	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	18	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	20	7126 BK	Bredevoort
Industriestraat, hoek Anholtseweg	ong, pand A en pand B	7091 DC	Dinxperlo
Jachtpalen 13 stuks			Aalten/ Bredevoort
Kerkhofpad	ong. (alg. begraafplaats)	7091 CG	Dinxperlo
Kerkstraat	1 en 3	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	8	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	9	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	11	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	12	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	14	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	15	7121 DN	Aalten
Kerkstraat	16	7126 AM	Bredevoort
Kiefteweg	2 en 4	7121 LX	Aalten
Kloosterdijk	rk begraafplaats Kloosterhof		Bredevoort
Koppelstraat	4 en 4A	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	6	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	9	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	10	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	11	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	13	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	23	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	35	7126 AE	Bredevoort
Köstersbulte	2	7121CN	Aalten
Kriegerdijk	10	7121 KE	Aalten
Kwikkelstraat	2 en 4 en Grensstraat 1	7091 BX	Dinxperlo
Kwikkelstraat	3 en 5	7091BW	Dinxperlo
Kwikkelstraat	24, 26	7091 BW	Dinxperlo
Lage Heurnseweg	27	7095 AL	De Heurne
Lage Heurnseweg	58	7095 AV	De Heurne
Landstraat	2	7121 CR	Aalten
Landstraat	3	7126 AS	Bredevoort
Landstraat	4 en 4 A	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	6	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	8	7126 AT	Bredevoort

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2020

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Landstraat	11	7126 AS	Bredevoort
Landstraat	12 en 14	7126 AE	Bredevoort
Landstraat	12	7121 CR	Aalten
Landstraat	16	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	18	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	24	7121 CR	Aalten
Landstraat	35 en 35 A	7121 CN	Aalten
Landstraat	41	7121 CP	Aalten
Lankhofstraat	2 en 4	7121 CK	Aalten
Lankhofstraat	7	7121 CJ	Aalten
Lankhofstraat	24	7121 CK	Aalten
Lankhofstraat	28	7121 CK	Aalten
Leemhorstdijk	4	7122 NV	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	8, 8 A en 8 B	7121 AC	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	11	7121 AA	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	18 en 20	7121 AC	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	80 en 82	7121 RD	Aalten
Lieversdijk	37	7121 KT	Aalten
Ligterinkweg	2	7122 RJ	Aalten
Markt	4	7126 AZ	Bredevoort
Markt	6	7126 AZ	Bredevoort
Markt	7 (voorheen nr. 3)	7121 CS	Aalten
Markt	8	7121 CS	Aalten
Markt	10	7126 AZ	Bredevoort
Markt	18	7121 CS	Aalten
Meniststraat	ong. joodse begraafplaats	7091 ZZ	Dinxperlo
Misterstraat	1 en 1 A	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	3	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	4 en 4 A	7126 CD	Bredevoort
Misterstraat	7 en 7 A	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	11	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	17	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	39	7126 CB	Bredevoort
Misterstraat	44	7126 CE	Bredevoort
Molenstraat	1	7091 CW	Dinxperlo
Molenstraat	9	7091 CW	Dinxperlo
Nijhofsweg	4 en 6	7122 PZ	Aalten
Nijmandsdijk	18	7095 AZ	De Heurne
Officierstraat	1 (achter Landstraat 20)	7126 AN	Bredevoort
Officierstraat	2	7126 AN	Bredevoort
Officierstraat	5 + ‘t Walletje 5	7126 AN	Bredevoort
Piet Heinstraat	3 RK begraafplaats	7122 VN	Aalten
Polstraat	14	7121 DH	Aalten
Polstraat	ong. (stenen bank)		
Prinsenstraat	1 en 1 A	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	3 en 3 A	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	4	7121 AG	Aalten
Prinsenstraat	5	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	8	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	10	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	11	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	12	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	21	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	29	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	32	7121 AG	Aalten
Prinsenstraat	40, 40 A en 40 B	7121 AH	Aalten
Prins Mauritsstraat	oude begraafplaats		Bredevoort
Prins Mauritsstraat	joodse begraafplaats		Bredevoort
Raadhuisstraat	8	7091 CW	Dinxperlo
Ringweg	19	7122 NA	Aalten
Romienendiek	2A (begraafplaats Berkenhove)	7122 PA	Aalten
Slicher van Bathstraat	2	7121 BT	Aalten
Sondernweg	9	7122 LH	Aalten
Stationsstraat	7	7122 AR	Aalten

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2020

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Stationsstraat	21	7122 AR	Aalten
Stationsstraat	38 en 40	7122 AT	Aalten
Stationsstraat	47	7122 AS	Aalten
Steile Dalweg	2 en 2 A	7122 BD	Aalten
Terborgseweg	3	7091 DP	Dinxperlo
Terborgseweg	4	7091 DS	Dinxperlo
Tuunterweg	2	7122 MA	Aalten
Varsseveldsestraatweg	21 algemene begraafplaats	7121 CB	Aalten
Varsseveldsestraatweg	37	7122 CB	Aalten
Veenhuisweg	4	7121 KH	Aalten
Vismarkt	8	7126 AP	Bredevoort
Vismarkt	9	7126 AP	Bredevoort
Vismarkt	11	7126 AP	Bredevoort
‘t Walletje	3	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	4	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	5	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	6	7126 AR	Bredevoort
‘t Zand	3	7126 BE	Bredevoort
‘t Zand	11	7126 BE	Bredevoort
‘t Zand	14 en 15	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	18	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	19 en 19 A	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	21	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	23,23A, 22 B,C,D,E incl Lourdesgrot	7126 BG	Bredevoort

Auteur: Ingrid Oonk en Simone Lammers

Gemeente
Aalten